

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 92/2565

บริษัท ร.โจทก์ บริษัท ท.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 25, ป.พ.พ. มาตรา 587, ป.พ.พ. มาตรา 172, ป.พ.พ. มาตรา 406, พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 มาตรา 3, พ.ร.ก.ดังกล่าว มาตรา 7, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม พ.ร.บ.ธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 25 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การให้บริการรักษาความปลอดภัยต้องทำสัญญาเป็นหนังสือระหว่างบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้..." อันมีความหมายว่า ในการให้บริการรักษาความปลอดภัย บริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้างต้องทำสัญญาเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ลงลายมือชื่อในสัญญาจะถือว่ามีการทำสัญญาเป็นหนังสือไม่ได้ และวรรคสองบัญญัติว่า "ให้การให้บริการรักษาความปลอดภัยที่ไม่ได้ทำสัญญาเป็นหนังสือหรือมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง เป็นโมฆะ" ฉะนั้น เมื่อสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยเอกสารท้ายคำฟ้องมีเพียงโจทก์ลงลายมือชื่อในฐานะผู้รับจ้างฝ่ายเดียว ส่วนจำเลยไม่ได้ลงลายมือชื่อในช่องผู้ว่าจ้าง ต้องถือว่าการให้บริการรักษาความปลอดภัยตามที่โจทก์กล่าวอ้างในคำฟ้องไม่ได้ทำเป็นหนังสือ จึงเป็นโมฆะตามบทบัญญัติดังกล่าว แม้การให้บริการรักษาความปลอดภัยของโจทก์แก่จำเลยจะเป็นสัญญาจ้างทำของ ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 587 มิได้บังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือ แต่ พ.ร.บ.ธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 เป็นกฎหมายพิเศษที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม เมื่อบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้ชัดแจ้งแล้วว่า สัญญารักษาความปลอดภัยต้องทำเป็นหนังสือระหว่างบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง มิฉะนั้นตกเป็นโมฆะ สัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 4 จึงตกเป็นโมฆะ จำเลยต้องคืนทรัพย์สินให้แก่โจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 172 วรรคสอง ซึ่งให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้มาใช้บังคับ และเมื่อการรักษาความปลอดภัยมีลักษณะเป็นการให้บริการอย่างหนึ่งย่อมอยู่ในความหมายของคำว่าทรัพย์สินสิ่งใดที่สามารถคืนกันได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 406 ด้วย โดยการคืนทรัพย์สินในกรณีนี้สามารถทำได้โดยกำหนดให้จำเลยใช้เงินเท่ากับบริการที่จำเลยได้รับจากโจทก์ และเมื่อหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้เงิน จำเลยจึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยแก่โจทก์ด้วย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 260,411 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 252,520 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องและบังคับโจทก์ชำระเงิน 130,497 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องแย้งเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่จำเลย โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง ระหว่างพิจารณา จำเลยยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 25

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และยกฟ้องแย้งของจำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน คืบค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ส่วนที่เกิน 200 บาท ให้แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์นอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า โจทก์และจำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โจทก์ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า สัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยเป็นโมฆะหรือไม่ โจทก์ฎีกาท่านองว่า จำเลยยอมรับการให้บริการรักษาความปลอดภัยของโจทก์และได้รับประโยชน์จากโจทก์ตามสัญญาแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ตีความกฎหมายตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัด ย่อมไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ถือเอาความเป็นจริงว่าคู่สัญญามีเจตนาต่อกันอย่างไร ด้วยข้อจำกัดทางธุรกิจโจทก์จึงให้บริการรักษาความปลอดภัยแก่จำเลยก่อนมีการลงนามในสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยดังกล่าว ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่าตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 25 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การให้บริการรักษาความปลอดภัยต้องทำสัญญาเป็นหนังสือระหว่างบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้..." อันมีความหมายว่าในการให้บริการรักษาความปลอดภัย บริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้างต้องทำสัญญาเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ลงลายมือชื่อในสัญญา จะถือว่ามีการทำสัญญาเป็นหนังสือไม่ได้ และวรรคสองของมาตรานี้บัญญัติว่า "ให้การให้บริการรักษาความปลอดภัยที่ไม่ได้ทำสัญญาเป็นหนังสือหรือมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง เป็นโมฆะ" ฉะนั้น เมื่อสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยมีเพียงโจทก์ลงลายมือชื่อในฐานะผู้รับจ้างฝ่ายเดียว ส่วนจำเลยมิได้ลงลายมือชื่อในช่องผู้ว่าจ้าง ต้องถือว่าการให้บริการรักษาความปลอดภัยตามที่โจทก์กล่าวอ้างในคำฟ้องไม่ได้ทำสัญญาเป็นหนังสือ จึงเป็นโมฆะตามบทบัญญัติดังกล่าว แม้การให้บริการรักษาความปลอดภัยของโจทก์แก่จำเลยจะเป็นสัญญาจ้างทำของ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 มิได้บังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือมิฉะนั้นเป็นโมฆะ แต่พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 เป็นกฎหมายพิเศษที่บัญญัติขึ้นโดยเฉพาะเพื่อควบคุมธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยซึ่งมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ได้บัญญัติไว้ชัดเจนแล้วว่า การให้บริการรักษาความปลอดภัยต้องทำสัญญาเป็นหนังสือระหว่างบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง มิฉะนั้นเป็นโมฆะ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมาใช้บังคับแก่การให้บริการรักษาความปลอดภัยได้ เมื่อสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยตกเป็นโมฆะ จำเลยจึงต้องคืนทรัพย์สินอันเกิดจากโมฆะกรรมให้แก่โจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 172 วรรคสอง ซึ่งให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลามิควรรได้มาใช้บังคับ ดังนั้นเมื่อการรักษาความปลอดภัยมีลักษณะเป็นการให้บริการอย่างหนึ่งย่อมอยู่ในความหมายของคำว่าทรัพย์สินใดที่สามารถคืนกันได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 ด้วย โดยการคืนทรัพย์สินในกรณีนี้สามารถทำได้ด้วยการกำหนดให้จำเลยใช้เงินเป็นจำนวนเท่ากับบริการที่จำเลยได้รับจากโจทก์ ซึ่งตามข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์ได้ดำเนินการให้บริการรักษาความปลอดภัยแก่จำเลยเป็นเวลา 2 เดือน จำเลยจึงต้องรับผิดชอบชำระเงิน 236,000 บาท ซึ่งเท่ากับค่าบริการรักษาความปลอดภัยจำนวน 2 เดือน ตามสัญญาฉบับที่ตกเป็นโมฆะ ซึ่งหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้เงิน จำเลยจึงต้องรับผิดชอบชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ด้วย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1

พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น อนึ่ง ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน "มาตรา 7 ถ้าจะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กันและมีได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้โดยนิติกรรมหรือโดยบทกฎหมายอันขัดแย้ง ให้ใช้อัตราร้อยละสามต่อปี และมาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 224 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน "มาตรา 224 หนี้เงินนั้น ให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผินัดในอัตราที่กำหนดตามมาตรา 7 บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละสองต่อปี..." ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 และพระราชกำหนดดังกล่าว มาตรา 7 บัญญัติให้ใช้บทบัญญัติตามมาตรา 224 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้แก่การคิดดอกเบี้ยผินัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ เมื่อจำเลยต้องชำระเงิน 236,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันผินัดแก่โจทก์ จึงเป็นการผินัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ก่อนที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยในระหว่างผินัดอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 31 สิงหาคม 2561) จนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 3 ต่อปี ตามมาตรา 7 บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี เท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 อันเป็นวันที่พระราชกำหนดนี้มีผลใช้บังคับ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ปัญหาเรื่องการคิดดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลสามารถยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) มาตรา 246 และมาตรา 252 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 236,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 236,000 บาท นับแต่วันฟ้องจนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ อัตราดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 นั้น ถ้ากระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อใด ก็ให้ปรับเปลี่ยนไปตามนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามขอค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพยานนอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1

องค์คณะ

ชัยยุทธ ศรีจำนงค์ · เทพ อิงคสิทธิ์ · กมล คำเพ็ญ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) — deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/92/2565>